T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
HUKUK BÖLÜMÜ
ESAS NO : 2014 / 567
KARAR NO : 2014 / 598
KARAR TR : 5.5.2014

ÖZET: Uzm.J.III.Kad.Çvş.olan davacıların murisinin Afşin İlçe J.K.lığı emrinde görev yaptığı sırada, 30.07.2011 tarihinde Kahramanmaraş, Afşin İlçe J.K.lığına ait J.Trafik Timinin Ekinözü Gaziler köyünde meydana gelen ölümlü trafik kazasına müdahale etmesinden sonra birliğe dönerken, terör örgütü mensuplarınca yapılan silahlı saldırı sonucu şehit olması üzerine, müteveffanın eşi ve çocuğu tarafından meydana geldiği belirtilen maddi ve manevi zararın tazmini istemiyle açılan davanın ASKERİ İDARİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacılar : 1- Z.Y. (Kendi adına Asaleten)
2- B.Y. (Velayeten)
Vekilleri : Av. S.N.A. & Av. D.K. & Av. H.V.A.
Davalı : İçişleri Bakanlığı
Vekili : Av. V.D. (Adli Yargıda)

O L A Y : Davacılar vekili dava dilekçesinde özetle; davacılardan Z.Y.'ın eşi, B.Y.'ın ise babası olan Uzman Jandarma Çavuş A.Y.'ın Afşin İlçe Jandarma Komutanlığı'nda (Afşin/Kahramanmaraş) görev yaparken 30/07/2011 tarihinde jandarma trafik timi olarak Ekinözü-Gaziler köyünde meydana gelen ölümlü trafik kazasına müdahale ettikten sonra birliğine dönerken saat 17:00 sıralarında terör örgütü mensupları tarafından yapılan silahlı saldırıda yaralandığını, kaldırıldığı hastanede kurtarılamayarak şehit olduğunu, davacıların bu olay sebebiyle madden ve manen büyük zarara uğradıklarını, zararlarının tazmini hususunda davalı idarenin sorumlu olduğunu ileri sürerek, fazlaya dair haklar saklı kalmak kaydıyla şimdilik davacılardan Z.Y.için 70.000,00 TL, maddi, 5.000,00 TL manevi, davacı B.Y. için ise 20.000,00 TL maddi ve 5.000,00 TL manevi olmak üzere toplam 100.000,00 TL tazminatın olay tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte davalıdan tahsiline karar verilmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

Ankara 14. Asliye Hukuk Mahkemesi: 12.09.2012 gün, E:2011/521, K:2012/367 sayı ile özetle; ''… Davacıların, idarenin sorumluluğuna dayanarak zarar tazmini istemiyle İçişleri Bakanlığı aleyhine açmış oldukları eldeki davada, davanın idare hukukuna hakim olan idarenin mali sorumluluğu ilkesi üzerine kurulu olduğu kuşkusuzdur. T.C Anayasasının 125/son fıkrasında yer alan "İdare,kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlüdür" şeklinde hüküm uyarınca, idarenin Anayasa ve yasalardan aldığı yetkilerle ve kamusal yöntemlerle yaptığı hizmetlerden, bu hizmetlerin kurulması ve işletilmesinden doğan bireysel zararlarla idare ajanlarının verdiği zararlar, hatta üçüncü kişilerin bu hizmetle ilgili eylemlerinin doğurduğu zararların idarece giderilmesi kabul edilmektedir. Böylece, idarenin sorumluluğu kusurlu davranış nedenini aşarak kusursuz sorumluluk hallerini de kapsayan bir genişlik kazanırken diğer yandan zarar verici eylemi yapanla idare arasında bir ilişkinin bulunmadığı bazı hallerde dahi idarenin sorumlu tutulması kabul edilmektedir. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununda ve 1602 sayılı Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Kanununda "İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları muhlel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları" idari dava türleri arasında gösterilmiştir. Hal böyle olunca, davacıların yakını olan asker kişinin görevli olduğu hizmet nedeniyle şehit olması nedeniyle davacıların ancak askeri idari yargıda açılacak tam yargı davası yoluyla idarenin tazmin sorumluluğuna ilişkin esaslar çerçevesinde talepte bulunabilecekleri her türlü duraksamadan uzaktır. '' demek suretiyle davanın,askeri

idari yargı yerinde görülmesi gerektiğinden bahisle, görev yönünden reddine karar vermiştir.

İş bu karara karşı yapılan temyiz başvurusu üzerine Yargıtay 4. Hukuk Dairesi 15.05.2013 gün ve E:2013/5042, K:2013/8828 sayı ile özetle hükmün onanmasına karar vermiş ve karar kesinleşmiştir.

Davacı vekili aynı istemle bu kez askeri yüksek idare mahkemesinde dava açmıştır.

AYİM 2. Dairesi: 11.09.2013 gün ve E:2013/1155, K:2013/1025 sayı ile özetle; ''…davacıların yakınının jandarma trafik timinde görevli olduğu ve (Kahramanmaraş/Afşin İlçesi) Ekinözü-Gaziler Köyünde meydana gelen ölümlü trafik kazasına müdahale ederek birliğine dönüşü sırasında terör örgütü mensupları tarafından yapılan silahlı saldırı sonucu şehit olduğu, böylece davacıların yakınlarının şehit olması ile sonuçlanan eylemin, müteveffanın jandarmanın "adli görevi" olarak tanımlanan "işlenmiş suçlarla ilgili olarak kanunlarda belirtilen işlemleri yapma ve bunlara ilişkin adli hizmetleri yerine getirme" görevi sırasında meydana geldiği, bir başka ifadeyle davacıların yakınlarının şehit olmasıyla neticelenen olayın, Jandarmanın "askeri görevleri"; olarak tanımlanan, Askeri kanun ve nizamların gereği görevlerle Genelkurmay Başkanlığınca verilen görevlerin yerine getirilmesi sebebiyle değil, işlenmiş suçlarla ilgili olarak kanunlarda belirtilen işlemlerin yapılması ve bunlara ilişkin adli hizmetlerin yerine getirilmesi esnasında, yani adli görevin ifası esnasında meydana geldiği, anlaşılmıştır.

Bu itibarla, zararın bir askeri hizmetin ifası sırasında meydana gelmediği, dolayısıyla da dava konusu eylemin askeri hizmete ilişkin bulunma şartının gerçekleşmediği anlaşılmakla, iş bu davanın çözümünün Mahkememizin görevi dışında kaldığı ve davanın görüm ve çözüm yerinin Adli Yargı yeri olduğu sonucuna varılmıştır. '' demek suretiyle, davanın adli yargı yerinde görülmesi gerektiğini belirterek, görev yönünden reddine karar vermiştir.

İş bu karara karşı yapılan karar düzeltme istemi üzerine AYİM 2. Daire Başkanlığı 12.02.2014 gün ve E:2014/264, K:2014/162 sayı ile karar düzeltme isteminin reddine karar vermiş ve karar kesinleşmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Serdar ÖZGÜLDÜR'ün Başkanlığında, Üyeler: Eyüp Sabri BAYDAR, Ali ÇOLAK, Sıddık YILDIZ, Nurdane TOPUZ, Ayhan AKARSU ve Mehmet AKBULUT'un katılımlarıyla yapılan 5.5.2014 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinden 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; adli ve askeri idari yargı yerleri arasında 2247 sayılı Yasa'nın 14.maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu,askeri idari yargı dosyasının, davacı vekilinin talebi üzerine, adli yargı dosyası da temin edilmek suretiyle, Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hakim Selim Şamil KAYNAK'ın, davanın çözümünde askeri idari yargı yerinin görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Mehmet BAYHAN ile AYİM Savcısı Nihat POLAT'ın davada askeri idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü ve yazılı açıklamaları da dinlendikten sonra **GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:**

Dava, Uzm.J.III.Kad.Çvş. Abdülmecit YILDIRIM'ın, Afşin İlçe J.K.lığı emrinde görev yaptığı sırada,30.07.2011 tarihinde Kahramanmaraş,Afşin İlçe J.K.lığına ait J.Trafik Timinin Ekinözü Gaziler köyünde meydana gelen ölümlü trafik kazasına müdahale etmesinden sonra birliğe dönerken, saat 17.00 sularında terör örgütü mensuplarınca yapılan silahlı saldırı sonucu şehit olması üzerine, müteveffanın eşi ve çocuğu tarafından meydana geldiği belirtilen maddi ve manevi zararın tazmini istemiyle açılmıştır.

6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 3. maddesinde, her türlü idari eylem ve işlemler ile idarenin sorumlu olduğu diğer sebeplerin yol açtığı vücut bütünlüğünün kısmen veya tamamen yitirilmesine yahut kişinin ölümüne bağlı maddi ve manevi zararların tazminine ilişkin davalara asliye hukuk mahkemelerinin bakacağı hükmüne, geçici 1. maddesinde ise, bu Kanunun yargı yolu ve göreve ilişkin hükümlerinin, Kanunun yürürlüğe girmesinden önceki tarihte açılmış olan davalarda uygulanmayacağı hükmüne yer verilmiş, bu Kanunun 3. maddesinin (1) numaralı fıkrasının birinci cümlesinin iptali amacıyla açılan davada, Anayasa Mahkemesi, 16.2.2012 tarih ve E:2011/35, K:2012/23 sayılı kararıyla: dava konusu kuralla, sadece kişinin vücut bütünlüğüne verilen maddi zararlar ile buna bağlı manevi zararların ve ölüm nedeniyle oluşan maddi ve manevi zararların tazmini konusunun kapsama alındığı ve bu tazminat davalarına bakma görevinin asliye hukuk mahkemelerine verildiği; buna göre, aynı idari eylem ve işlemler ile idarenin sorumlu olduğu diğer sebeplerden kaynaklanan zararların kapsama alınmadığı; sorumluluk

sebebi aynı olsa da bu zararların tazmini davalarının idari yargıda görülmeye devam edeceği; bu durumda, idarenin aynı yapı içinde aldığı kararın bir bölümünün idari yargıda bir bölümünün adli yargıda görülmesinin yargılamanın bütünlüğünü bozacağı ayrıca iki ayrı yargı kolunda görülen davalarda, idarenin sorumluluğu, bu sorumluluğun kapsamı, idarenin tazmin yükümlülüğü konularında farklı sonuçlara ulaşabileceği; esasen idare hukukunda var olan hizmet kusuru ve kusursuz sorumluluk kavramlarının, kişilerin gördüğü zararların tazmininde kullanılan ve kişilerin idare karşısında korunma kapsamını genişleten kavramlar olduğu; idare hukukunda, idarenin hiçbir kusuru olmasa da sosyal risk, terör eylemleri, fedakarlığın denkleştirilmesi gibi kusursuz sorumluluğa ilişkin kavramlara dayanılarak kişilerin uğradığı zararların tazmin edilmesinin mümkün olduğu, özel hukuk alanındaki kusursuz sorumluluk hallerinin ise, belirli konular için düzenlendiği ve sınırlı olduğu; idarenin idare hukuku esaslarına dayanarak tesis ettiği tartışmasız bulunan eylem ve işlemler ile idarenin sorumlu olduğu diğer sebeplerden kaynaklanan zararlara ilişkin davaların idari yargı yerlerinde görülmesi gerektiği; bu nedenle, yukarıda belirtildiği gibi, aynı idari eylem, işlem veya sorumluluk sebebinden kaynaklanan zararların tazminine ilişkin davaların farklı yargı yerlerinde görülmesinde kamu yararı ve haklı neden olduğunun söylenemeyeceği gerekçesiyle iptaline karar vermiştir.

Anayasa'nın 157. maddesinde,Askeri Yüksek İdare Mahkemesi'nin, askeri olmayan makamlarca tesis edilmiş olsa bile, asker kişileri ilgilendiren ve askeri hizmete ilişkin idari işlem ve eylemlerden doğan uyuşmazlıkların yargı denetimini yapan ilk ve son derece mahkemesi olduğu; ancak, askerlik yükümlülüğünden doğan uyuşmazlıklarda ilgilinin asker kişi olması şartının aranmayacağı belirtilmiş; 1602 sayılı Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Kanunu'nun 25.12.1981 tarih ve 2568 sayılı Yasa ile değişik 20. maddesinin birinci fıkrasında, "Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Türk Milleti adına; askeri olmayan makamlarca tesis edilmiş olsa bile, asker kişileri ilgilendiren ve askeri hizmete ilişkin idari işlem ve eylemlerden doğan uyuşmazlıkların ilk ve son derece mahkemesi olarak yargı denetimini ve diğer kanunlarda gösterilen, görevleri yapar. Ancak, askerlik yükümlülüğünden doğan uyuşmazlıklarda; ilgilinin asker kişi olması şartı aranmaz" denilmiştir.

Buna göre, Askeri Yüksek İdare Mahkemesi'nin bir davaya bakabilmesi için dava konusu idari işlem veya eylemin "asker kişiyi ilgilendirmesi" ve "askeri hizmete ilişkin bulunması" koşullarının birlikte gerçekleşmesi gerekmektedir.

1602 sayılı Yasa'nın değişik 20. maddesinde, Türk Silahlı Kuvvetlerinde görevli bulunan veya hizmetten ayrılmış olan subay, askeri memur, astsubay, askeri öğrenci, uzman çavuş, uzman jandarma çavuş, erbaş ve erler ile sivil memurlar asker kişi sayılmaktadır.

Davacının 1602 sayılı Yasa'nın 20. maddesinde sayılan asker kişilerden olduğu ve bu nedenle dava konusu eylemin asker kişiyi ilgilendirdiği tartışmasızdır.

Olayda, eylemden dolayı zarar görenin asker kişi olduğunda tartışma yok ise de, tazminatın konusunu oluşturan zararın jandarmanın eyleminden doğması nedeniyle, yürütülen hizmetin niteliğinin incelenmesi gerekmektedir.

2803 sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanunu'nun, 3. maddesinde, jandarma "silahlı askeri bir güvenlik ve kolluk kuvveti" olarak tanımlanmış, 7. maddesinde, görevleri: a)Mülki, b)Adli, c)Askeri ve d)Diğer görevler başlıkları altında tasnif edilmiştir.

Buna göre; Jandarmanın sorumluluk alanlarında genel olarak görevleri şunlardır.

a) Mülki görevleri;

Emniyet ve asayiş ile kamu düzenini sağlamak, korumak ve kollamak, kaçakçılığı men, takip ve tahkik etmek, suç işlenmesini önlemek için gerekli tedbirleri almak ve uygulamak, ceza infaz kurumlan ve tutukevlerinin dış korunmalarını yapmak.

b) Adli görevleri;

İşlenmiş suçlarla ilgili olarak kanunlarda belirtilen işlemleri yapmak ve bunlara ilişkin adli hizmetleri yerine getirmek.

c) Askeri görevleri;

Askeri kanun ve nizamların gereği görevlerle Genelkurmay Başkanlığınca verilen görevleri yapmak.

d) Diğer görevleri;

Yukarıda belirtilen görevler dışında kalan ve diğer kanun ve nizam hükümlerinin icrası ile bunlara dayalı emir ve kararlarla Jandarmaya verilen görevleri yapmak şeklinde düzenleme içermektedir.

Olayda, Davacıların kanuni yakını olan Uzm.J.III.Kad.Çvş. Abdülmecit YILDIRIM'ın, adli görevlerden

sayılan trafik kazasına müdahale sonrasında, görev dönüşü teröristlerce açılan ateş sonucu şehit olduğu anlaşılmaktadır. Uzm. J. Çvş. statüsündeki davacının, mülki ve adli görevleri yerine getirdiği sırada, icap etmesine bağlı olarak, terörle mücadele görevlerini de ifa etmesi gerekeceği açıktır. Dolayısıyla,her ne kadar müteveffanın olay günü görevlendirilmesinin nedeni meydana gelen bir trafik kazası ile ilgili tahkikatı yürütmek olup, bu da 2803 sayılı Jandarma Teşkilat Görev ve Yetkileri Kanununun 7/c maddesinde belirtilen "askeri görev"lerden olmayıp, aynı Kanun'un 7/b maddelerinde belirtilen "adli görevler" kapsamında olsa da, meydana gelen şehitlik durumunun konusunu oluşturan olayda davacı başlangıçta adli bir görev ile görevlendirilmiş olsa bile, zarar doğurucu vefat olayı bu görev esnasında ve bu görevle ilgili olarak değil, bu görevin dönüşünde maruz kalınan terör saldırısı sonucu meydana gelmiş olduğundan, bu aşamadan sonra davacının görevinin, askeri kanun ve nizamların gereği olan görevler kapsamında Kanun'un 7.maddesinin b bendinde belirtilen '' askeri '' görevi olarak değerlendirilmesi, dolayısıyla söz konusu eylemin askeri hizmete ilişkin olduğunun kabulü gerekmektedir.

Davada,müteveffanın askerlik görevini yaparken şehit olduğu, bu olay neticesinde meydana geldiği belirtilen maddi ve manevi zararın tazmini istemiyle görülmekte olan davanın açıldığı anlaşılmakla, maddi ve manevi tazminata konu olayın askeri bir görevin yürütülmesi sırasında doğması ve sonucunda asker kişinin şehit olmuş olması karşısında olayda eylemin "askeri hizmete ilişkin bulunması" ve "asker kişiyi ilgilendirmesi" koşullarının birlikte gerçekleştiği anlaşılmıştır.

Belirtilen durumlara göre ve olayda Anayasa'nın 157. ve 1602 sayılı Yasa'nın 20. maddelerinde öngörülen, idari eylemin asker kişiyi ilgilendirmesi ve askeri hizmete ilişkin bulunması koşulları birlikte gerçekleştiğinden, davanın görüm ve çözümü Askeri Yüksek İdare Mahkemesi'nin görevine girmektedir.

Açıklanan nedenlerle davanın görüm ve çözümü askeri idari yargı yerinin görevine girdiğinden Askeri Yüksek İdare Mahkemesi 2. Dairesince verilen görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç :Davanın çözümünde ASKERİ İDARİ YARGI YERİNİN görevli olduğuna, bu nedenle Askeri Yüksek İdare Mahkemesi 2. Dairesinin 11.09.2013 gün ve E:2013/1155, K:2013/1025 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 5.5.2014 gününde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Serdar	Eyüp Sabri	Ali	Sıddık
ÖZGÜLDÜR	BAYDAR	ÇOLAK	YILDIZ

Üye	Üye	Üye
Nurdane	Ayhan	Mehmet
TOPUZ	AKARSU	AKBULUT